

ADVERTI-

MENTS ACERCA DE LA ASSISTENCIA, QVES DEV

fer per part de la Diputacio, y Ciutat de Barcelona lo dia q̃ jurara lo Bisbe de Barcelona com a Lloctinent y Capita General de sa Mageſtat, peraque les perſones, que no ſon verſades en la facultat legal, ſe inſtrueſquen, y alcanſen la veritat del que ſe controuerteix ſobre dita aſsiſtencia, perço ſe han fet en Catala, y ſens allegacions, eſſent notori que los Doctes no poden negar principis tan clars, è indubitats.

TOS que pretenen ques pot denegar la aſsiſtencia (que ſe ſol fer per part del Principat, y de la Ciutat de Barcelona al jurament del Lloctinent General de ſa Mageſtat, en ſenyal de que ha de ſer obehit com a tal, ſegons que ſempre ſe es obſeruat,) es forços que donen per conſtant que lo Priuilegi del dit Lloctinent es nullo, y de ninguna força, y valor: per que eſſent valido, com ho es, encara que contingues algun perjudici, nos pot dexar de aſsiſtir, que es obeyrlo, ſi be ſe pot proteſtar conſentint ex cauſa, ſegons que ab les requeſtes que ſe ſolen preſentar per la Diputacio, y caſa de la Ciutat, ſe pot veure que les tenen en ſes caſes, y aſſo es tan cert, y indubitat, que noy ha perſona verſada en eſta materia, que no diga ſer axi la veritat, en tant que los que pretenen, que nos deu fer dita aſsiſtencia, ſe fundan en la nullitat del Priuilegi, y perço ſe prouara, que dit Priuilegi es valido, y per conſeguent, no te lloch tal pretenſio.

La nullitat de aqueſt Priuilegi de Lloctinent general per cauſa de no auer jurat encara ſa Mageſtat ſe ha de fundar en vna de dos

coſes,o en no tenir poder lo ſenyor Rey pera crearlo abans del jurament,o ab diſpoſicio particular de Conſtitucio,que ſuſpenga, o prohibeſca aquella poteſtat,en cas que la tinga,y axi prouant que antes de dit jurament te ſa Mageſtat poder baſtant, y que aquell no eſtà ſuſpes,ni prohibit ab Conſtitucio,ſe concloura de neceſsitat,que dit priuilegi es valido,y no pot en manera alguna eſcuſar ſe la aſsiſtencia,como ſe moſtrara clarament ab dos Concluſions, pera les quals preſupoſam quatre diſpoſicions de dret certes y indubitades,que ni lo ſenyor Rey,ni la terra les poden negar.

☞ Primerament ſe preſupoſa q̃ qualſeuol Rey, o Princep que alcança,o adquireix vn Principat,o Regne, ara ſia per electio,ara ſia per ſucceſsio,encontinent que es elegit Rey, o alcança la ſucceſsio, te la adminiſtracio de la juſticia, ſens la qual no pot eſtar vn punt la Republica, perque aqui mateix ſe perturbaria tot, com ſe deſtruyria lo mon ſi paras lo Sol vn momento.

☞ Segonament ſe preſupoſa que lo Comtat de Barcelona, o Principat de Cataluña ſe differeix per ſucceſsio hereditaria de Pare a fill, y no per electio, y axi que ſa Mageſtat ha ſucchehit per ſon dret propi,y no li es eſtat donat o conferit per altri dit Principat.

☞ Terceramente ſe preſupoſa q̃ ſucchehint ſa Mageſtat per dret hereditari notori a tot lo Principat,en lo que nos dupta, ni may ſe ha duptat,ha pogut molt be, ſens miniſteri de altra perſona alguna,acceptar la ſucceſsio de ſon Principat,y immiſcuyrſe en la adminiſtracio, reſtant encontinent per dita immiſcuytio obligat a guardar totes les Conſtitucions deCatalunya,Priuilegis,contractes,y altres coſes otorgades,y cõcedides per ſos anteceſſors,als quals ſucceheix, y axi mateix los vaſſalls ſon obligats a preſtar ſa deguda obediencia,y ſeruitut ſens que de ſa naturaleza pera naxer eſtas obligacions ſia meneſter jurament algu,per vna part ni altra.

☞ Quartament ſe preſupoſa que encara que ſegons la Conſtitucio ſegona del titol de jurament, comentſant noſtres ſucceydors, tingueſſen obligacio los Comtes de Barcelona de jurar en lo principi de ſon gouern la obſeruança de la venda,y franqueza del Bouatge,y de les Conſtitucions, Priuilegis,y gracies, axi generals com particulars, empero aqueſt acte de jurament de ſa naturaleza no es tal,que tribueſca juriſdictio,ni exercici de ella,ni ſia acte neceſſari, ni cõferent pera alcançar la dignitat de Rey,o de Princep y ſenyor,com ho ſon los actes de Coronacio,Vngcio,y Benedictio.En tant que per diſpoſicio de dret nos troba q̃ los Emperadors ques crean per electio,ni los Reys que venen per ſucceſsio,o elec-

tio

tio tingan obligacio de prestar jurament consemblant, que sols lo prestan en regoneixensa de superioritat, o los vns dels altres. o de la Ygl esia, y axi a sos superiors, y no als subdits, y perço tan solament aquest juramẽt es acte procurat en fauor y benefici dels subd its perque aquella obligacio precedent, q̃ te lo Comte de Barcelona de guardar dites Constitucions y Priuilegis sia mes estreta, ab vincle de jurament, com ho es tambe la obligacio que tenen los vassalls de ser fels a son senyor, ab lo jurament de fidelitat, que prestan.

Demanera que lo jurament que fa qualseuol Rey de guardar las lleys a sos vassalls, a ell no l fa Rey, ni li dona cosa alguna, sino quel estreny mes a la obseruãcia de dites lleys, del propi modo que los vassalls per lo jurament de fidelitat, nos fan vassalls, sino que se estrenyen mes a la obseruancia de fidelitat, que com a vassalls deuien, y axi lo Rey jura essent ya Rey, y lo vassall jura ya essent vassall.

De aquestes proposicions en dret verdaderes y indubitades se ha de seguir de necessitat verdadera la primera conclusio, es a saber.

QVE sa Magestat ha tingut poder pera concedir lo Priuilegi de Lloctinent, perque encontinent que ha acceptada la succesio de aquest Principat, y se es immiscuyt en la administracio de ell, ha tingut tota la jurisdictio competent al Comte de Barcelona, y ha pogut y pot exercir dita jurisdictio, per si, y per sos officials, pus per adasso, no ha menester ministeri de persona alguna, ni jurament, ni altra solemnitat, y negar asso seria trastornar lo mon, y voler defensar que lo dia es nit, pus en lo Archiu Real consta ab infinitat de actes, que perpetuament los Comtes de Barcelona, que son estats despres del Rey dõ Iaume lo segon, que feu dita Constitucio en lo any 1299. en auer acceptada la succesio de dit Principat, han exercida tota jurisdictio: axi contencioса com voluntaria, per si y per sos officials sens poder fer diferencia de ordinaris a delegats, com per auant se dira ara fossen presents, ara fossen absents, los quals actes refereix llargament Pujades en vn discurs que ha fet acerca de la assistencia ques feu al jurament del Duch de Alcala en lo §. 4. dels quals sen refereixen molts a la fi de aquest paper.

Y seria subuertir tot lo dret, pus segons ell es indubitat, q̃ lo que te respecte al exercici de jurisdictio, per ser cosa tan necessaria a la Republica la administracio de justicia, que no deu parar vn punt, competeix a qualseuol Rey, encontinent que es Rey, o per succession, o per electio, encara que no sia coronat, ni vngit, ni beneyt, que son actes conferents pera la dignitat Real.

Y seria caure en lo erro de que fou notada, o represa la Ciutat de Barcelona, encara q̃ calumnioсament en lo temps del Rey don

Pere Tercer, lo qual hauent succehit en dit Principat, trobantse en Çaragoça li fou reportat, que en Barcelona se li feya dificultat, en admetreli sos oficials peral ministeri y exercici de la justicia, per no auer encara confirmat lo Bouatge, y Constitucions de Catalunya, essentne estat requerit, y tenint de asso resolucio de son Consell ab grandissim sentiment escrigue a dita Ciutat, fent gran admiracio que vna Ciutat tant fel, y que auentajaue a totes en fidelitat, dubtas en si se auian de obeyr sos officials, essent cosa tãt certa, y indubitada: al que la matexa Ciutat de Barcelona dona bastantissima satisfactio, enuiant Embaxadors pera escusarse, o amostrar que no era axi com li auian referit, y entre altres coses se li diu, que la Ciutat may ha dubtat, en que nos deguessen obeyr los oficials, com se pot llegir en les lletres que perço feu dit Rey don Pere en Çaragoça en lo Maix de 1336. dirigides a la Ciutat de Barcelona, apres de auer ohits sos Embaxadors, donant per veritat lo que la Ciutat li escriuia, y per fals lo que li auian represen tat. Las quals lletres se han traduhit de llati en Catala, peraq̃ tots sapien lo que contenen, y van a la fi de aquest paper.

De manera que se ha de donar per constant, y indubitat, que lo Comte de Barcelona, ara sia present en Catalunya, ara sia absent della, en continent que accepta la succesio del Principat, y se immiscuex en la administracio, te tota la jurisdictio que li toca com a Comte, y pot exercir aquella ministrant justicia, per si, y sos officials, y ministres, sens auer de aguardar altra cosa alguna, y per conseguent antes de auer jurat, te potestat de crear Lloctinẽts Generals pera exercir la jurisdictio per si, en sa absencia, de la matexa manera que la te pera crear Veguers, Balles, y altres officials, que la exercescan per sa Magestat, y en son nom.

Y axi es de notar lo erro ques pren, en fer distinctio entre officials ordinaris, y delegats, confessant que sa Magestat pot crear officials ordinaris antes de auer jurat, pero no delegats, y que la jurisdictio en Catalunya antes de jurar sa Magestat, pot ser exercida per lo Gouernador, Veguers, Balles, y altres officials ordinaris: per lo senyor Rey, y en son nom, y no per sa Magestat mateix, ni per son Lloctinent General, com si los officials ordinaris en tal cas exercissen la jurisdictio per ells matexos, ab dret propri, o de sa propria auctoritat, o ab auctoritat de la Cort, o de altra persona, y no la exercissen per sa Magestat, com a ministres y officials seus, ab la matexa forma, y de la matexa manera que la exerceixẽ per sa Magestat quant ha jurat, que es com si sa Magestat mateix la exercis.

Y fa poch al cas, que en dret se constitueschan algunes differencies entre jutges ordinaris, y delegats, com es que los ordinaris tingan la jurisdictio concedida per la lley propria, y los delegats la tingan concedida per lo Princep, o altre jutge, y com es tant be, que la jurisdictio en los ordinaris sia porrogable, y en los delegats no, perque de dret es ben sabut, que en les species de vn matex genero, nos ha de fer differencia, sino enlos casos de dret expressats, y

perço

perço quant al cas de ques tracta de administrar sa Magestat la jurisdictio que li competeix per officials ordinaris, o delegats, que tots son especies del genero de officials Reals, pus nos troba, nis pot trobar constituyda differencia alguna, perque mes se puga administrar per los ordinaris, que per los delegats antes de jurar sa Magestat, que apres de auer jurat, pus en tot cas te lo exercici, y en tot cas son sos officials seus, es indubitar, que si sa Magestat pot exercir justicia per officials ordinaris antes de jurar, la pora tambe exercir per sos delegats, mayorment per dit Lloctinent General, que per ser delegat a vniuersitats de causes, es ygual als ordinaris.

Aduertint que no es fonament juridic lo ques allega pera fer aquesta diferencia, per ques argumenta en esta forma. Lo jutge ordinari te la jurisdictio concedida per la lley, y la tenia antes, que no succehis sa Magestat lo delegat, empero la te concedida per sa Magestat mateix, apres de auer succehit, dons lo jutge ordinari pot exercir per sa Magestat ans no jure, y no lo delegat. Aquest modo de argumentar, no es constituyr differencia en lo exercici de la jurisdictio, que competex a sa Magestat antes de jurar: sino negar que la puga exercir, perque es dir, lo jutge delegat no pot exercir dita jurisdictio antes de jurar sa Magestat, per q̃ exerceix per cõmissio del senyor Rey, y ab sa concessio lay dona, y axi se nega en sa Magestat lo exercici, y per lo mateix en lo ordinari es dir que perço la pot exercir, perque no lay comet ni dona lo senyor Rey, donas en vn cas, y altre se nega lo exercici de la jurisdictio en lo senyor Rey, y axi asso no es cõstituyr differencia entre officials, en lo exercici de la jurisdictio antes de jurar, sino negar lo exercici en tot cas, y per conseguent la potestat de sa Magestat, que es caure en lo mateix vici.

Y per que se entenga de rael com claudica aquest argument es de considerar, que si fos axi la veritat, com se prete per alguns, encara que pochs, ço es, que lo Comte de Barcelona, no te lo exercici de la justicia en Catalunya, que primer no haja jurat, seria forços concloure en tal cas, que dit exercici de jurisdictio, nol pogues fer ni per si, ni per interposada persona, qualseuol que fos, y esta prohibicio compendria, no sols exercici de jurisdictio contenciosa, pero encara exercici de jurisdictio voluntaria: perço que lo jurament que ha de fer lo Comte de Barcelona, segons dita constitucio, no na res tret in indiuiduat al exercici de jurisdictio, o ministeri de la justicia, ni ha actes juridiciaris de la juridictio contẽcioſa, ni tampoch a la persona sola de dit Comte, sino q̃ indistinctament dit Comte ha de jurar, de guardar tot lo contengut en dita constitucio. Axi q̃ dit jurament ha de cõpendre, cõ en effecte cõ pren qualseuol actes, q̃ dit Comte de Barcelona fassa, ara sien judiciaris, ara no, ara sien de jurisdictio contenciosa, ara sien de jurisdictio voluntaria, ara sien fets per lo mateix Comte, ara sien fets per qualseuol officials seus, axi delegats, cõ ordinaris, q̃ de tot asso parla llargament la constitucio vulgarment dita la obseruança.

Pus donchs si aquest jurament ha de compendre ab sa generalitat ygualment tots aquestos actes, y lo jurament es vnic y indiuiduo, com se pot dir que antes de jurar lo Comte de Barcelona pot exercir jurisdictio per los officials ordinaris, y no per los delegats, y com se pot afirmar, que puga exercir la jurisdictio voluntaria tan solament, y no la contenciosa, sino es confessant que aquestos casos de exercir per si la jurisdictio voluntaria, y per los Iutges ordinaris la jurisdictio contenciosa, nols te de compendre lo juramant, y encara que jure sa Magestat en estos casos, no te obligacio de guardar lo contengut en dita Constitucio, cosa aborrible y indigna de ser oyda.

De assi se conclou que essent veritat, com ho es, que sa Magestat encontinent que ha acceptat la succesio de dit Principat, ha tingut lo exercici de la jurisdictio y ministeri de la justicia, y sempre sos antecessors la han feta exercir per sos ministres, ha tingut y te poder pera crear Lloctinent general, y que dit Priuilegi no pateix nullitat alguna, per deffecte de poder del concedint.

Dels mateixos presupposits se segueix ser verdadera la segona conclusio, es a saber.

QVE lo exercici de la jurisdictio y ministeri de la justicia que competeix al Comte de Barcelona encontinēt que accepta la succesio del Principat, y axi antes de jurar no està suspes ni prohibit ab disposicio de Constitucio alguna de dit Principat, sino que la obligacio de jurar, quant estiga posada per Constitucio, concorre juntament en lo Comte de Barcelona ab la administracio que te del Principat, sens que la impedesca en res, y ab justa raho, per que allo que es mes necessari, y mes conuenient a la Republica, no deu estar parat ni impedit per allo que nou es tant. De la manera que en lo vassall concorre lo exercici de vassallatge, seruitut y fidelitat juntament ab la obligacio de auer de prestar per dit exercici lo juramēt, que encara que dega jurar entre tant empero que no jura no dexa de ser vassall, ni se impedeix la seruitut, y exercici de vassallatge.

Y per que los que tenen la contraria opinio allegan la Constitucio 2. del Titol de jurament axi voluntari, &c. q̄ es lo Cap. 27. de la segona Cort tinguda en Barcelona per lo Rey Don Iaume segon en lo any 1299. Y diuen que ab ella se proua auer volgut la Cort que no exercis jurisdictio lo Comte de Barcelona ontes de jurar, es menester posar les paraules de la Constitucio, per q̄ ab elles cesse tota exageracio, les paraules de dita Constitucio son las seguents.

Nostres succehidors en lo Comtat de Barcelona, o en Catalunya hu apres altre per tot temps, ans quels richs homens

homens,ne los Cauallers,nils Ciutadans,ni los homẽs de Vilas,li faßan ſagrament,e fealtat,juren,e ſien tinguts de jurar, e de confirmar, e de aprouar publicament la Venda,e la frãqueſa del Bouatge, e tots altres eſtatuts, e ordinacions fetas en aqueſta preſent Cort, e en les generals Corts fetas en Monço,e a Barcelona, e en altres llochs de Catalunya,e altres Priuilegis e gracies, axi en general com en eſpecial a richs homens,a Cauallers, e a Ciutadans, e a homens de Viles, y Ciutats, e a llochs, e a Viles que ſon noſtres, o dels damunt dits,e ſi algu, o alguns de Catalunya de qualque dignitat, o condicio ſian feyan al dit ſenyor de Catalunya ſagrament, o fealtat, abans que ell haja fet lo dit ſagrament,e cõfirmacio,que no valla.

De aqueſta conſtitucio ſegons les paraules formals de aquella, ni ſegons la bona intelligencia della,nos pot arguyr que lo ſenyor Rey tinga obligacio de jurar ab ſuſpenſio de miniſteri de la juſticia,de tal manera,que ſino jura primer,no puga adminiſtrar juſticia,encara que ſe entenga,q̃ lo jurament haja de ſer en lo principi de ſon regnat, com ho diu lo priuilegi de la Ciutat,concedit per lo Rey don Pere Tercer: Perque ademes que ſi la conſtitucio agues volgut dir tal,ho hoguera expreſſat, y per enteniments ſub auditos nos pot entendre, o introduyr vna correctio tan gran de drets,en tant grã dany de la Republica,com ſeria ſuſpendre a vn Princep lo miniſteri de la juſticia de tot ſon Principat, tant neceſſari y vrgent peral gouern de la Republica, que no deu parar vn punt com lo mouiment del Sol,es indubitat, que en tal cas haguera diſpoſat qui auia de exercir la juriſdictio, mentres lo Comte la tingues ſuſpeſa, pus penſa, que pot dexar de jurar. Ademes ques veu clarament,que la Cõſtitucio ha tingut compte en poſar la pena en cas de no jurar lo Comte de Barcelona, en coſa que fos compatible ab lo gouern de la Republica, y no hagues perço dexat de ſer gouernada la Republica,ques ſuſpendre als vaſſalls la obligacio de preſtar ſagrament de fidelitat,coſa que concorre jũtament ab lo exercici de la ſeruitut de vaſſalls, y que mẽtres nos preſta,nos eſcuſa lo vaſſall de ſa deguda obediencia,com ya ſe ha dit,y es prou notori.

Demanera que la dita Conſtitucio,e o los que la promulgaren, ſabent be que ſens precehir jurament algu,tenia obligacio lo Cõte de Barcelona de guardar dites Conſtitucions, Priuilegis, y altres coſes alli mencionades,com en effecte la, te, volent y deſijant,

que axi com los vassalls, se obligauan a la seruitut de vassallatge, y a la deguda fidelitat, ab vincle fort de jurament, se obligassen tãbe los Comtes ab lo mateix vincle fort de jurament, en allo mateix que com a successors ja estauan obligats, se disposa axi en dita Constitucio, seruant en ella aquesta ygualdat, que si lo Comte entenia gouernar sens volerse estrenyer al vincle del jurament, sino restar ab la obligacio sola que de dret li incumbeix, tampoch los vassalls no tinguessen obligacio de estrenyerse al mateix vincle de jurament, sino romandre tambe ab la obligacio sola de dret, que com a vassalls los incumbeix, romanent en tal cas los vns y los altres en les obligacions referides en lo segon prepositi.

Y encara que per donar a dita Constitucio la inteligencia ques ha dit se allegan alguns casos en los quals se prete esser estada aixi praticada, entesa, y obseruada dita Constitucio, se veura al vll esser estada sempre la obseruança, y inteligencia de dita Constitucio en contrari ab los exemplars ques refereixen a la fi de aquest paper, ab los quals se satisfa als exemplars ques allegan en contrari, ys posan a la fi a depart perque no impedescan lo discurs.

Valense tambe pera la declaracio de dita Constitucio de vna clausula que diuen se troba en vn acte de venda que feu lo mateix Rey don Iaume de certs drets, y gracies en fauor dels Catalans, la qual contè les paraules seguents traduydes de Llati en Catala.

Abans que los richs homens, Caualles, Ciutadans y Burgesos, y homens de Vila, y algũs altres de Cataluña fassan a dit senyor Rey, o presten jurament, o fidelitat, o li responguen en cosa alguna, y abans que algu request, li fassa, o sia tingut de fer homenatge, o regoneixensa per raho de feus, o altra qualseuol raho, lo successor en lo Cõtat de Barcelona qualseuol que sia, general, o special, per si, y per los seus lloe, y confirme, y jure publicamẽt, y aprouc la present vẽda, absolucio, definicio, y remissio de Bouatge, terratge, o herbatge, y de la actio y exactio, y dret de aquells, ab public instrumẽt, y fins a q̃ haya fet la lloacio, confirmacio, y jurament, y aprobacio de totes les coses sobredites, ab instrument public algu dels sobredits generalment, o specialment nomenats, o sos successors no tingan obligacio de respondrer a dit senyor Rey en cosa alguna.

De aquestes paraules manco se pot inferir de dita Constitucio

tucio hauer volgut que lo exercici de la jurisdictio competent al senyor Rey fos suspesa fins a que prestas dit jurament, perque tãt solament suspen la obligacio de prestar lo jurament de fidelitat, y lo sacrament y homenatge, y qualseuol recognicio alguna, hara sie per rao de feu, o per altre respecte, y tambe la obligacio de pagar los censos, o altres drets que se li degan, y nos pot entendre q̃ la jurisdictio del senyor Rey se entengues suspesa, perque com a cosa mes principal se auia de specificar, antes be perque no se suspen la jurisdictio, y en virtut de ella podien esser los vassalls compellits a prestar sagramẽt y homenatge y fidelitat, y a regoneixer los feus, y pagar o respondre las seruituts se promet, que nos fara, his pacta que nos puga fer antes de dita confirmacio y jurament, y aixi dita clausula antes proua lo contrari suppositiuament.

Peral mateix se allega lo priuilegi concedit a la Ciutat de Barcelona, por lo Rey don Pere Tercer, a 14. de las Kalendas de Noembre del any 1339. lo qual no contè altra cosa, sino lo que diu la Constitucio, y en fauor de la Ciutat sols disposa, que ella sia lo lloch a hont se preste lo jurament, com se veu en son tenor, que va al fi de aquest paper. Al qual priuilegi se diu lo mateix, que a la Constitucio, lo que entengue be la Ciutat de Barcelona, en lo tẽps que succehi lo Emperador don Carlos, perque ab mes de tres anys que estigue en Flandes sens venir a jurar, tingue mes cuydado de procurar que sa Magestat embias a est Principat Lloctinent General q̃ administras justicia; que es lo que mes importa a la Republica, que no de obligarlo a que vingues a jurar ventlo justament impedit, com se veu en la embaxada que se li embia per part de la Ciutat a Flandes.

Axi que de dita Constitucio, ni del Priuilegi de la Ciutat, que no fa sino referir lo contengut en dita Constitucio, y senyalar lloc cert per al jurament, nos collegeix nis pot traure argument de estar suspesa la administracio de la justicia en lo Comte de Barcelona, mentras tarda a jurar, ni tal sentiment se pot pendre, que seria en gran dany de la Republica, y contra tot quant se ha obseruat, desde dita Constitucio en sa, y per conseguent de necessitat se ha de concloure que dit Priuilegi es valido, y deu esser obehit.

De tot lo sobredit resultant com resulta plenament prouat, que sa Magestat antes de jurat, pot administrar justicia, y crear Lloctinent General peral ministeri della, encara que aparega ques deu concloure, que per part de la Diputacio, y de la Ciutat, se ha de fer la solita assistencia, sens ques puga dubtar en res, y sens ques puga fer perjudici algu, que pareix es reprouar tot quãt fins assi se ha fet en altres casos, en que sempre se ha tingut per constant no poderse fer, sino concorrent causa de just impediment en lo senyor Rey, ab attendencia de la qual sempre se ha consentit ab protestacio, y los senyors Reys ho han tingut a particular seruey, com ho digue lo senyor Rey don Phelip II. Pare de sa Magestat, en la proposicio de les Corts de 1599. Totauia si se atten, com se ha de attendre, en

que consisteix lo perjudici, ques pot fer en diferirse lo juramẽt de sa Magestat, y lo ques pot rebre en fer dita assistencia, consentint al acte sens protestar, se compendra ab facilitat que proceix plenariament sens quey haja repugnancia alguna.

Pera dessо es de aduertir que lo perjudici ques pot fer al Principat, en no jurar sa Magestat en lo principi de son regnat com te obligacio, segons dita Constitucio y Priuilegi de la Ciutat, no auenthi causa justa pera diferir lo juramẽt, y no cõsentint, ni dissentint expressament a res lo Principat, sino instant lo juramẽt cõsisteix en gouernar y administrar sa Magestat com a Comte de Barcelona, y senyor de Catalunya, sens estar estret ab juramẽt a la obseruancia de les Cõstitucions y Priuilegis del Principat, y del demes contengut en dita Cõstitucio, no obstant que com a senyor y successor dels Comtes passats, que han concedit y atorgat dites Constitucions, Priuilegis, y altres coses, estiga ya altrament obligat a guardarho tot a pena de pecat mortal, y no consisteix lo perjudici en la administracio de la justicia, ni altres actes que sa Magestat fa com a Comte de Barcelona, y senyor de Catalunya, sino sols en la omissio del juramẽt, que si lo perjudici consistia en la administracio del Comtat, en qualseuol acte se auria de contradir, o protestar, y nos troba que may se haja protestat a ningun acte, sino al juramẽt de Lloctinent general, com mes baix se dira assignant la causa, y diuersitat de raho.

Axi que sols pot consistir lo prejudici en que sa Magestat no estiga obligat ab juramẽt a guardar dites Constitucions y Priuilegis, no obstant estiga obligat a pena de pecat mortal, que en Princep tan Christia se pot esperar, que axil retraura de la violacio de dites Constitucions la pena del pecat, com la de perjur, y axi duraria tãt lo perjudici, com la dilacio del juramẽt, romanent pero sa Magestat carregat en la conciẽcia entre tant fins hagues jurat, y en asso no pot contradir persona alguna, perq̃ sis donaua per cert, que lo Comte de Barcelona no tenia obligacio alguna de guardar dites Constitucions, y altres coses contengudes en dita Constitucio, que primer no agues jurat, seria confessar que dit Comte no te obligacio de prestar dit juramẽt, perq̃ com la obligacio de auer de jurar, naix de Cõstitucio cõcedida per los antecessors Comtes, de la manera que no tindra obligacio de guardar les altres Cõstitucions, tampoch no auria de guardar la del juramẽt, y seria negar la obligacio que sa Magestat mateix cõfessa tenir, encara que no haja jurat, que es de auer de guardar totes les Constitucions, y les coses concedides per sos antecessors, y per conseguent la obligacio del juramẽt, que no li incumbeix per altre respecte, sino per auerho pactat sos antecessors.

Es axi mateix de aduertir, que lo perjudici que podria ferse lo Principat consentint en lo juramẽt del Lloctinent general de sa Magestat sens protestar, seria, que ab dit consentiment expres que prestaria assanearia la conciencia de sa Magestat, en diferir lo juramẽt, suspenent la obligacio de venir a jurar, encara que no tin-

gues

gues cosa alguna : perque tenint com te obligacio de venir a jurar al principi de son Regnat per benefici y vtilitat de son Principat,no pot escusarse de ella vn mométo sens pecar,sino es concorrent justa causa de impediment (que sempre se enten exceptada de qualseuol precisa obligacio) o consentint a la dilacio lo Principat simplemẽt,perque a les hores encara que sa Magestat no tin gues causa alguna,estaria tuto en conciencia, pus hi entreuindria lo consentiment de dit Principat,ab la assistencia de la Diputacio, y tambe de la Ciutat per sa assistencia. Perço que lo juramẽt del Lloctinent general de sa Magestat,contè en si la declaracio de anî mo de no venir sa Magestat,y diferir lo juramẽt, per quãt aquell gouerna en absencia de sa Magestat,y no essent present en Catalunya,y consentint expressament adaquell acte explicatiu de la dilacio del juramẽt,seria vist consentir a la dilacio.

De hont naix que ni per part del Principat, ni per part de la Diputacio, se ha may protestat,ni contradit als altres actes, que los jutges ordinaris han fet,y fan per sa magestat,perque com los actes de dits ordinaris, no contingan en si alguna declaracio, o explicacio de differir sa Magestat lo juramẽt,pus los poden fer tant essent sa Magestat en Catalunya, com fora. Lo que no poden fer los Lloctinents generals, ningu se ha curar de contradir als ordinaris, ni protestarlos y en asso sols consisteix la differencia entre delegats y ordinaris,y no en que tenint sa Magestat la jurisdictio per no auer conseguit lo Cõtat, la puga exercir per los ordinaris, y no per los delegats,com se ha pretes.

Sabuts ara los perjudicis, que pot causar lo differir sa Magestat lo juramẽt, y los que pot causar lo consentir al juramẽt de son Lloctinent general, ab facilitat se podra alcançar com se poden euitar aquells y saluar son dset,axi lo Principat, com la Ciutat,assistint al dit juramẽt, encara que ab la assistencia consentan a tot lo acte,y se compendra tambe la causa,perque en totes ocasions semblants se ha fet dita assistencia,ab les protestacions que son estades ordenades per los Doctors quey han tingudes les mans, axi en la Diputacio,com en la casa de la Ciutat, y la que hã tingut los senyors Reys de estimar per seruey aquesta assistencia,encara que ab protestacio,y perço se aduerteix lo seguent.

Segons está prouat ab les dos Cõclusions dalt referides,y es axi la veritat, en sa Magestat concorren juntament lo ministeri de la justicia de vna part,y la obligacio de jurar en Barcelona de altra, sens que la administracio pare en auer de jurar,axi q̃ desdel principi que comença a gouernar sa Magestat,resta obligat a jurar, y sempre va continuantse,si ya no es que per alguna causa justa de impediment, estiga dita obligacio suspesa, y axi ho entengue sa Magestat quant embia lo priuilegi per lo Excelentissim Duch de Alcala, com se pot collegir de les cartes que a les hores escrigue a la Diputacio,y casa de la Ciutat,confessant axi que sino fora aquesta justa causa,no li donaria lloch la obligacio que te de detenirse vn punt.

Hauenthi donchs justa causa de impedimẽt,es indubitat,que aquella suspen qualseuol obligacio mentras dura la causa,restãt suspesa la obligacio,ningun perjudici fa, ni pot fer,lo no cũplirse dita obligacio.

Entra ara la censura dels que han de fer dita assistencia, y resoldre si dita assistencia se fara consentint com les altres vegades,ab protestacio , o desentint al acte,y en que ha de ser lo dessentimẽt,en cas que loy haja de auer, y per ella han de aduertir les coses seguents.

Primo,que pus lo perjudici ques pot causar de consentir al jurament,no naix principalment de la creacio de Lloctinent general,ni del jurament de aquell,pus sa Mageſtat no te suspes lo ministeri de la justicia,entretant que no jura,com està prouat,sino de la declaracio de volũtat de no venir a jurar per ara, que resulta de dita creacio de Lloctinent general , y jurament de aquell, per ser acte declaratiu de dilacio de dit jurament,ara sia per supposit,ara per consequencia,es indubitat,que lo consentiment ab protestacio,ni lo dissentiment,no pot anar dirigit a la dita nominacio y jurament de Lloctinent, general,ni dexar de admetre y obehirlo,sino que ha de ser tan solamẽt en quant per aquell acte resulta declaracio de sa Mageſtat de no venir a jurar,segons dita Constitucio.

Secũdo , que encara que no fos tan ferm è indubitat com es lo ques diu y proua ab dites dos conclusions precedents, y encara q̃ fos com pretenẽ alguns , q̃ sa Mageſtat antes de poder nomenar Lloctinent ha de jurar, tambe en aquest cas tindria lloc la regla per la qual fins assi son estats admesos los altres Lloctinents generals,antes de jurar,q̃ es que per causa justa de impedimẽt està suspesa qualseuol obligacio,demanera que axi en vn cas com en altre,si sa Mageſtat te justa causa de impediment es escusat,y no li fa ni pot fer impediment algu dita obligacio de jurar.

Y per aquest respecte les persones q̃ han tractat les coses de la Diputacio,y casa de la Ciutat en altres casos semblants , vehent q̃ lo declarar y apurar lo primer article, si sa Mageſtat podia nomenar Lloctinent general antes de jurar,tenia tãtes dificultats, pera resoldrel en fauor del Principat,y q̃ en qualseuol cas se auia de arribar a si sa Mageſtat tenia justa causa de impedimẽt,o no, han aconsellat que nos aueriguas aquex dupte,sino ques atẽgues no mes a si sa Mageſtat tenia causa de impediment, o no: peraq̃ tenintla se consentis ab les protestacions que ordenauen , y sino la tenia se dissentis en quant se pogues.

Y perque en totas ocasions ha aparegut no sols a les persones q̃ aconsellauen en dites cases de la Diputacio y de la Ciutat,mes a les q̃ deliberauen q̃ allegar sa Mageſtat causa era gran humilitat de vassalls creurela,sens voler ques escudrinyas, en demes en aquest Principat,que sempre se es preciat de seruir mes auẽtajadament q̃ tots a son señor,assaneant axi la conciencia de sa Mageſtat,y sentli seruey de admetrela sens auerla de prouar,may se

ha

ha arribat a dissentir a dit acte, y perço en los vots ques troban de Doctors, axi en vna cosa com en altra, sols se parla de consentir ab protestacions, donant per constant que sa Magestat deya veritat en la causa que allegaua, la qual es la matexa que ara allega, y palpablement se veu es axi, y quant aparegues no creurela, que seria mal cas lo dissentiment, no podria anar dirigit a la nominacio de Lloctinent, ni a llur admissio, sino solament a la consequẽcia, o presupposit que faria dit acte de differir lo jurament sa Magestat, y no a mes.

Y aquestes son las difficultats que sa Magestat diu en la proposicio de les Corts, se feren planes en los Regnes de aquesta Corona, admetentli sos Lloctinents generals antes de auer jurat, y no entendre que les dificultats fossen acerca de poder nomenar, o dexar de obeyr sos Lloctinents, com han publicat alguns, dient, que dita proposicio deya que auian admesos los Lloctinents sens tenir obligacio de fero, que no diu tal.

Aduertint, q lo dir que sis jura aquest Lloctinent general may vindra sa Magestat, y romandrem frustrats del benefici de dita Constitucio, y que may se ha vist ques juras segon Virrey, y altres coses semblants, es argument ab absurdo, que ni conclou, ni es valido en dret, y son rahons que cada hu las faria en son discurs sens fonament de justicia, y perturban lo judici dels que han de delibe rar lo que conue al Principat: perque sa Magestat per no tenir Lloctinent en Catalunya, pus gouerna axi com axi per los altres officials, y te tot lo demes del Regne, com si agues jurat, no estara mes obligat a venir, ni jurar, pus se sap, que sols está per les ocupacions que te, ni tampoc se segueix que perço haja de venir mes prest, y no auerse vist segon Virrey, no es estat per no auerse de admetre si dura la causa, sino perque nos ha offert occasio, y no ha durat tant esta causa ques puga prouablement dir, que entre tant ha parat, per que sols ha vn any y mesos, y en est temps se sap prou quantes ocupacions y ha agut, a demes que lo Emperador estigue mes de tres anys a venir a jurar, y entretant mes cuydado se tenia de ques embias Lloctinent general, que del jurament, pus se veya y auia justa causa, com se veu per lo que dalt se ha dit.

CARTES DEL SENYOR REY DON PERE TERCER

tretes del Archiu Real, traduhides en llengua nostra.

PERE per la Gracia de Deu Rey de Arago, Valencia, Cerdeña, y Consega, y Compte de Barcelona. Als seus fels Cõsellers y Promens, y a la Vniuersitat de la Ciutat de Barcelona, salut y gracia. En dies atras hauentnos reportat en nostra Audiencia algunes coses de vosaltros, encontinent vos manarem escriure vna lletra del tenor seguent.

PERE per la gracia de Deu &c. Als faels seus los Consellers y Promens, y Vniuersitat de la Ciutat de Barcelona, salut y gracia. Nouament auẽ entes, (que apenes o podem creure) que nõ obstant que a supplicacio feta dies ha per vostros Sindichs de part vostra, y de alguns nobles, y de algunes Ciutats de Cataluña sens sia demanat que anassem a Cataluña, per a cõfirmar los Priuilegis, y la carta del Bouatge, y altres coses en dita supplicacio cõtengudes, y Nos aguessem feta vna resposta general grata y fauorable a vosaltres (jatsia aguessem pogut specialmente diffinir dites coses de altra manera ab justicia y raho) fent compte y tenint intencio com la tenim, de condescendre al que sens ha supplicat, sino o impedis, y necessariament nos detingues assi vna vrgent necessitat, y alguns perills imminents de consideracio que y ha en les fronteres de Arago y Valencia. Vosaltres empero (segons auem entes) excitats per tractats de algunes persones (ab los quals no entenem haya de fluctuar vostra approuada fidelitat) ab curioses alter

cacions

cacions aueu posat en disputa, o dupte si hauieu de obeyr y obtemperar al Veguer, y a altres officials nostres, y a sos managments, y que alguns de bon discurs, y sa enteniment seguint les pitjades lloables de sos passats, y presant se de la innata fidelitat de aquells (de que deuen ser alabats) han deffensat y tingut per ferm, ques deuria obeyr a dits officials, los altres empero, o se son aderits a la opinio contraria induyts ab los tractats dels sobredits, y encara no contents de asso (cosa digna de admiracio) han procurat que per part de les Vniuersitats se elegissen missatges, o embaxadors pera embiar a les Ciutats y llochs insignes de Cataluña pera traurels a sa opinio erronea, y aixi subuertir y retraure de nostra obediẽcia y deuocio als animos dels que felment estan inclinats a nosaltres, (ques cosa horrenda sols lo pensaro) entenẽt que tots hã de acudir a Tarragona pera dasso, volent alli tenir consells. De les quals coses, si son verdaderes, no podẽ deixar de marauellarnos en moltes maneras, pus nos recordam de la vostra tant honrosa y calificada fidelitat, la qual sempre sens macula alguna ha donat llũ als altres. Per lo que en virtut de la natural subjectio y fidelitat, ab les quals com a leals vassalls nos estau obligats vos diem, y estretament manã, que lleuat lo embeleco, o nuuol de tal error, y de vna opinio tan vana, obeiau a nostres oficials conforme aueu acostumat feelment, y sou obligats, y reuoqueu del tot dits Syndichs, y no aneu, ni per vosaltres, ni per altres al Concili de Tarragona, assegurãtuos que aixi com tenim rebut ab particular cuydado y solem remunerar los serueys quens fan nostros subdits, per lo cõtrari contra dels culpables procehirem de tal manera, que la pena dells sia terror perals successors. Nos empero dins pochs dies, cessant dits perills dels quals estã tractant plasent

sent a Deu anirẽ a Cataluña a posar en execucio, y ser lo quens esta supplicat, com ya tenim respost. Dat en Zaragoça a 4. del Idus de Abril 1336. Ara donchs los nostros fels, Perrer de Manrressa, Arnau Ombalt, y Arnau Coch Ciutadans, y Nuncis, o Missatges vostros embiats a nostra presencia han explicat a Nos, y a nostron Consell ab la deguda reuerencia lo pesar y sentimẽt grã dissim que haueu tingut de les sobredites coses per tocarse en elles a la vostra fidelitat assegurant que haueu elegits los Missatges concordament destinats perals llochs insignes de Cataluña, sense ser estats induyts per persones algunes, sino per tractar ab los Promens y Uniuersitats de dits llochs, de elegir en dita Ciutat de Tarragona per part de tot lo General de Cataluña Missatges, q̃ ab solemnitat fossen embiats a Nos, pera supplicarnos de part de tot lo General de Cataluña fossem seruits en anar a Cataluña, pera confirmar dits Priuilegis, carta de Bouatge, y altres coses quẽs era estat suplicat per part de alguns nobles, y algunes Ciutats, y no gẽs pera deuiar algu de son bon intẽt, en dany de la Corona Real, la qual sempre vostros antecessors han procurat, y vosaltres procurareu exaltar ab tan gran cuydado y valor quãt vostres forses poden abastar, ni may aueu duptat en manera alguna en obeyr nostres officials, ni de tal se ha tractat, ni de altra cosa alguna que pogues ser perjudicial degut honor y reuerencia de nostra Corona. Antes be imitãt a vostres passats, y seguint llurs pitjades semper fins hara aueu tractat, y procurau tractar tot hallo q̃ ha respecte al honor y exaltacio de nostra Real Corona, y al estat pacifich de nostra terra, y profits de nostros subdits, y no res manco haueu obeyt al dit Veguer, y a altres officials nostres del tot en aueruos presentades les Patents, o

commissions

commissions nostres de llurs officis, los quals a pregaries vostres per conseruacio dels Priuilegis y llibertats de dita Ciutat, hã dexat de presentar per alguns dies. Mes auãt nos han supplicat ab reuerencia y humilitat fossem seruits cridar y fer venir en nostra presencia, y de ells dits Nuncis, als qui tals coses (que son contra veritat) nos hauien reportat, y significat, perço que la Ciutat estaua prompte a escusarse de tot legitimament, y Nos oydes y enteses totes les sobredites coses en nostron Cõsell per dits Missatgers prudẽment y plenariament referides responem, que tenim per cert, y creem tot quant per part de la Ciutat nos han dit vostres Nuncis, y que aixo es la veritat, y no lo quens auian dit en contrari, sabent molt de cert, que la entereßa de vostra fidelitat, y la innata lealtat y constancia, no pot macularse. Per hont vos tenim a tots per escusats y immunes, com a fidelissims seladors de la nostra casa y Corona Real, confiant que vosaltres a immitacio de vostros passats vos mostrareu auentatjats en tot lo que sera augment de nostra Corona, de tal manera, que vingau a mereixer esser afauorits y hõrats ab diuerses gracies queus desijam concedir. Dat. en Zaragoça a 8. de Maig 1336.

Priuilegi del Rey D. Pere 3.

EN Nom de Nostre Señor Deu Iesu Christ. Sia a tots manifest q̃ Nos. Pere per la gracia de Deu, Rey de Arago, Valencia, Cerdeña, Concega, y Comte de Barcelona. Attenent que los Reys Illustres nostres anteceßors de feliu recordacio en lo principi de sõ nou domini y noua succeßio en dits Regnes, y terres nostres, han acostumat y degut rebre dels Catalans la fidelitat,

litat, y jurar en fauor dells la carta del Bouatge, Priuilegis, llibertats, franqueses, è immunitats, consuetuts y bons vsos, de que han vsat, y pera rebre esta fidelitat, y prestar dit jurament noy hagues lloch cert designat, o deputat. Perço volents fer merce de aço a la Ciutat de Barcelona com a mes principal, y mes antiga Ciutat de Cataluña, ab tenor de aquest nostre Priuilegi per tots tẽps inuiolablement durador, de certa sciencia y spõtanea voluntat per Nos, y per nostros hereus, o successors, quals seuol que sien, que succehiran en dits Regnes y Comptat en lo principi de son nou domini, y noua successio, reban la dita fidelitat dels Catalans, yls presten a ells dit juramẽt en la dita Ciutat de Barcelona, y no en altra part, car nostra deliberada voluntat es honrar y auentatjar a la dita Ciutat de Barcelona per les causes dalt referides, y moltes altres justes y rahonables nostron animo mouents. Manant &c. Dat. en Barcelona a 14. de les Chalendes de Nohembre 1339.

NOTA DELS EXEMPLARS QVES ALLEGAN PER VNA part y altra, en obseruança de la Constitucio de ques tracta.

TOS qui pretenen que la dita Constitucio obliga als Cõtes de Barcelona al jurament en ella contengut ab suspensio de la jurisdictio, pus la Constitucio nou diu ab paraules formals van cercant la obseruãça de dita Cõstitucio, pera traure de ella lo sentiment que li donen, los quals es menester aueriguar si proceeixen de la manera ques diu, perque nos prenga error, y se veja que ab los altres ques aportaran resta la Constitucio en different obseruança del ques pretè.

Primerament diuen que ja antes del dit Rey don Iaume que promulga dita Constitucio en lo any de 1299. jurauen los Comtes de Barcelona, y que no administrauen justicia antes de jurar, y pera prouar asso, se valen de arguments molts leues, fundats en proposicions no prouades com conue, que es dir, que los Reys de altres Prouincies juré sens prouar que tal jurament sia ab suspencio de jurisdictio com se pretè, y que los officials antes de administrar han de jurar que es argumentar de menor a major, argument fallas y inualido, y que pus lo Rey don Pere en lo priuilegi de la Ciutat, diu que sos anteceſſors hauian acostumat de jurar la carta del Bouatge, y demes coses alli contẽgudes, es forços ques entenga dels anteceſſors de dit Rey don Iaume, pus apres de ell sols hi hague lo Rey don Alfonso, y axi es vn succeſſor no mes: no aduertint que lo mateix Rey don Iaume fou lo qui concedi la carta del Bouatge, y perço antes de ell ningu la pogue jurar, y que ell mateix la jura, com resulta del acte de la venda, y axi jurant ell y apres son fill don Alonso, be pogue dir lo Rey don Pere que sos nteceſſors hauian jurat.

Y encara que pera fomentar estas rahons se valgan de dos autoritats de Zurita, afirmant que ab elles se proua, que lo Rey don Pere dit lo gran, y lo Rey don Iaume lo segon juraren antes de dita Constitucio, y no volgueren nomenarse Reys antes del jurament, ninguna de ellas diu cosa al proposit, perque en lo Cap. 2. del llibre quart sols diu, que lo Rey don Pere antes de Coronarse y pendre las insignias Reals, no volgue vsar del titol de Rey, pero no parla paraula de que juras, ni que dexas de vsar del titol de Rey per no auer jurat, sino per no esser Coronat, y no hauer pres les insignias Reals, ni tampoch diu que dexas de exercir la jurisdictio, sino solament de vsar del titol de Rey, intitulantse Infant primogenit hereu del Rey, ni tampoc diu que nou pogues fer, sino q̃ nou volgue fer, en respecte tant solament de la Coronacio ques feya a les hores, que ara nos fa, y perço sa Magestat en continent

ha vsat del titol de Rey,sens aguardar Coronacio, ni tampoc dit Zurita en lo Cap.123.del dit llibre 4. quant parla de dit Rey don Iaume diu altra cosa,sino que desde que succehi fins que arriba a Çaragoça, nos intitula sino solament Rey de Sicilia,y encara que apres diu que tingue Cors en Çaragoça,y ques Corona y jura,axo tant solament feu en Arago per lo for quey ha alli, pero quant parla de sa vinguda a Barcelona, apres no diu paraula del juramẽt,que si fos estat axi com ho diu de Arago,ho hagues dit de Catalunya: de manera que ni las rahons proposades,ni las autoritats allegades prouan cosa alguna.

Secundo allegan per exemplar de la obseruança de dita constitucio que hauẽt arribat de Flandres lo Emperador Carlos Quint a 15. de Febrer 1519. y no jurant fins a 16. de Abril de dit any se troba vn proces fet per la gouernacio a 4.de Mars del mateix any argumentant de aqui que pus lo Emperador era en Catalunya a 15.de Febrer y no jura fins a 16.de Abril entre tant no administra justicia,y que asso fou per obseruança de dita Constitucio.

Adaquest se respon que lo mateix Emperador don Carlos antes de jurar exerci tota jurisdictio,com consta en sos registres com se dira per auant, y perço no fa al cas lo ques diu del Gouernador que pogue ser per differentes respectes.

Tertio, donan per exemplar la protestacio, o pacte ab que fou jurat lo Rey don Felip II.pare de sa Magestat per la Cort general en lo any de 1585.essent ell de menor edat per successor en lo Cõrat de Barcelona, en lo qual se diu expressament que dit Senyor primogenit en tenir edat, y abans de exercir jurisdictio en Catalunya tinga de jurar en Barcelona la carta del Bouatge,y les cõstitucions,y priuilegis, de hont diuen que prometent lo Rey Felip primer a la Cort general que dit son primogenit y successor vindria a jurar a Barcelona, y que antes de jurar no exerciria jurisdictio alguna, y essent dit jurament lo mateix de que parla dita Constitucio,entengueren lo Rey y la Cort,q̃ la obligacio de prestar dit jurament resultant de dita Constitucio era ab suspẽcio de jurisdictio, q̃ altrament no se ha de entendre auer volgut lo Rey obligar a son primogenit en allo q̃ nol obligaua a la Constitucio.

Aquest exemplar es lo que mes declara laCõstitucio,y que mes obliga a la Ciutat de Barcelona, y a la Deputacio a passar per lo ques passa ab dit Primogenit,com se dira prest.si se atten be lo per ques pacta axi.

Y per adasso es de aduertir que com ya se ha dit, his collegeix clar de la Constitucio allegada, lo Principat no te obligacio de jurar la fidelitat al successor en lo Comtat,que primer ell no jure, y en cas ques fassa dit jurament es nullo, y asso se enten quant la Cort no disposas altra cosa,per que te lo mateix poder,y axi sabent lo senyor Rey,que si nos juraua la fidelitat antes de jurar lo successor ab deliberacio de la Cort apres de licenciada aquella nos podia fer perque seria nullo lo jurament com o diu la Constitucio,volgue que la Cort per aquella vegada dispensas en la Constitucio,

titucio,y se fes acte contrari a ella,y com asso fos cosa de mera gracia,volgueren los estaments fer seruey a sa Magestat de jurar son succesor antes q̃ ell juras ni pogues jurar per no tenir edat. Empero pus se feya en allo contra lo dret que tenia adquirit lo Principat en dita Constitucio, y jurant la fidelitat ab deliberacio de la Cort venia a ser valido lo jurament, y apres en cas que no juras lo dit Succesor tenia lo Principat perdut lo remey que li dona la Constitucio que es no jurar la fidelitat perseruar ygualtat com se ha dit dalt, volgue cercar altre remey pera obligar al Succesor q̃ juras subrogantlo en lloch del ques perdia prestant lo jurament,y aixi digueren los estaments que per ser cosa de gracia lo que sels demanaua o farien ab que dit succesor no exercis antes de jurar, y no diuen que aixi fos disposat en dita Constitucio ni de asso se parla paraula,antes se pacta com a cosa noua,y a la qual no estaua estret dit succesor. De hont se segueix que si en aquell cas particular,y especial se hage de pactar que no pogues exercir lo succesor fins que hagues jurat,perque altrament ho aguera pogut fer que no entengue may la Cort que en dita cõstitucio estigues disposat, o alomenos aguera dit ques guardas la obligacio de dita Constitucio, pero no fentne mencio,sino pactant, o de nou es indubitat que la Cort entengue que lo Succesor no estaua impedit de poder exercir antes de jurar,y perço se pacta en aquell cas especial de haue rli ja jurada la fidelitat ab jurament valido.

Y de aquest exemplar segons lo que apres se segui antes de traurà major obligacio pera la Diputacio y Ciutat,de fer lo seruey de sa Magestat, perque si concorrent en lo dit senyor Rey Don Felip II. la obligacio pactada expressament en la Cort, de no exercir antes de jurar ab tot lo demes ques pretè,ab tot per la justa causa de impedimẽt exerci antes de jurar per medi del Duc de Feria, y pogueren la Diputacio y Ciutat,saluar son dret,ab les protestacions ques ferẽ, es indubitat que axi matex y ab mes raho se pot saluar ara, ahont nos troba tal promesa,y milita la matexa causa justa de impediment,y encara major

Y perques veja que no fan obseruança dits exemplars,pus sempre se ha guardat lo contrari,se aduertexen los seguents exẽplars.

1. Que lo Rey don Alonso 3. fill y succesor del Rey don Iaume que feu dita Constitucio, y lo primer qui jura per obseruança della,jura en Barcelona a 25. de Dezembre 1327. y antes de jurar feu molts actes de exercici de jurisdictio,axi voluntaria,com cõtencioſa,per temps de vn mes y vint y tres dies que estigue a jurar.

2. Que lo Rey don Pere 3 fill y succesor de dit don Alonso jura en Lleyda en lo Iuny de 1337. y antes de jurar administra y exerci tota manera de jurisdictio,com apar en los regìstres de son temps.

3 Que lo Rey don Iuan 1. fill y succesor de dit don Pere 3. jura a [illegible]. de Mars 1387. y antes exerci tota jurisdictio,com apar de sos regìstres llargament.

4. Que

4. Que lo Rey don Martí, germa y succeſſor de dit don Iuan, jura apres de algũs anys de ſa ſucceſsio, y entre aqſtos antes de jurar exerci tota juriſdictio per ſon Lloctinent general, que fou la Reyna dona Maria ſa muller, com apar de ſon juratment de ella, com a Lloctinent general, y dels actes de exercici de juriſdictio en los regiſtres de ſon temps.

5. Que lo Rey don Ferrando qui fou declarat ſucceſſor de dit Rey don Martí, deſde que fou declarat ſucceſſor, que fou a 5. de Iuny 1412. fins a 23. de Dezembre de dit any que jura, ſempre exerci tota juriſdictio, com apar dels llibres de dit regiſtre.

6. Que lo Rey don Alfonſo quart, fill y ſucceſſor de dit don Ferrando, jura al vltim de Agoſt 1416. y antes de jurar ſempre exerci tota juriſdictio.

7. Que lo Rey don Iuan 2 germa y ſucceſſor de dit don Alfon jura a 29. de Noẽbre 1458 y entretant antes de jurar exerci ſempre tota juriſdictio.

8. Que lo Rey don Ferrando fill y ſucceſſor de dit don Iuan jura a 13. de Setembre 1479. y abans de jurat eſſent vingut en Barcelona exerci tota juriſdictio com apar de ſos regiſtres.

9. Que lo Emperador don Carlos, y dona Iuana ſa mare ſucceſſors de dit don Ferrando juraren a 16 de Abril 1519. y entre tant antes de jutar crea lo Emperador Lloctinent general, a peticio de la Ciutat de Barcelona, lo priuilegi del qual eſtà regiſtrat en caſa de la Ciutat, y arribat en Barcelona antes de jurar exerci iuriſdictio.

10. Que lo Rey don Felip I. fill y ſucceſſor de dit don Carlos antes de jurar crea Lloctinent general, y aquell adminiſtra tota juriſdictio.

11. Que lo Rey don Felip II. fill y ſucceſſor de dit Don Felip I. antes de jurar nomena Lloctinent general, y aquell adminiſtra tota juriſdictio, ſi be ſe proteſtà per part de la Ciutat y Diputacio.

12. Que lo Rey Don Felip III. fill y ſucceſſor de dit D. Felip II. ha adminiſtrat tota juriſdictio per medi del Duc de Alcala ſon Lloctinent general, ſi be la Ciutat y Diputacio han proteſtat, y ab la proteſtacio han ſaluat lo dret y interes del Principat, lo ques pot fer ara de la propria manera ſens difficultat alguna, y ſens quey pugan contradir los que tenen la opinio contraria.